

بررسی نقش منابع الکترونیکی در تنیدگی های شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران

دکتر مهردادخت وزیر پور^۱

مریم رضوانفر^۲

چکیده

هدف اصلی این تحقیق بررسی نقش منابع الکترونیکی در تنیدگی های شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران است. بدین منظور به بررسی تجهیزات الکترونیکی، منابع الکترونیکی، منابع شبکه ای، پایگاه های اطلاعاتی، بازیابی اطلاعات و مولفه های مربوط به تنیدگی شغلی کتابداران پرداخته شد. جامعه آماری این تحقیق را ۲۶۲ نفر از کتابداران شاغل در کتابخانه های دانشگاه تهران تشکیل می دهند، که از این تعداد ۱۱۰ نفر به پرسشنامه ها پاسخ دادند. جهت گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل استنباطی یافته ها از آزمون دوجمله ای و آزمون خی دو استفاده گردید. با توجه به مطالعات انجام شده مشاهده شد که تجهیزات الکترونیکی در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران با سطح معنی داری (۰/۰۰۰) نقش دارد. بین ارائه خدمات به صورت منابع الکترونیکی و تنیدگی شغلی کتابداران (P < ۰/۰۵) رابطه وجود دارد. بین ارائه خدمات به صورت منابع شبکه ای و تنیدگی شغلی کتابداران (P < ۰/۰۵) رابطه وجود دارد. بین ارائه خدمات به صورت پایگاه های اطلاعاتی و تنیدگی شغلی کتابداران (P < ۰/۰۴) رابطه وجود دارد و بازیابی اطلاعات در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران با سطح معنی داری (۰/۰۰۰) نقش دارد.

کلید واژه ها: منابع الکترونیکی، تجهیزات الکترونیکی، تنیدگی، تنیدگی شغلی، کتابداران، دانشگاه تهران

مقدمه

طریق کتابداران کتابخانه مورد پذیرش قرار گیرد تا با رضایتمندی، این تغییرات را بپذیرند. کتابداران کتابخانه در همه سطوح باید تمرین های مطلوبی را برای تغییر انجام دهند و باید به خوبی انگیزه مند شده و از نظر ذهنی آماده تغییرات حاصل از محیط های الکترونیکی باشند. (آرنولد، ۱۹۹۷)

اغلب بهترین اندیشه ها، فناوریها، تلاش ها و فرایندها در صورتی که کتابداران با آنها از لحاظ روانشناختی آماده نباشند، شکست می خورند و آنها احساس می کنند که مالکیت یا تسلطی بر مشکلات یا راه حلها و شکست با موفقیت ندارند. مشارکت و همکاری، مسئولیت پذیری و چالش های مربوط به آنها مهم ترین عناصر ضروری برای دستیابی کتابداران به موفقیت می باشد. همه این موارد به کتابداران احساس آرامش، تعلق و تعهد می دهد که خود

نوآوری های فناورانه و تسهیلات زیربنایی الکترونیکی، زندگی کارکنان، اقتصاد، اجتماع، تعلیم و تربیت را مجبور به پذیرش تغییرات نموده است. در چنین جهان پرشتاب و متغیری ما نمی توانیم تلاش کنیم تا کتابخانه ای را به شیوه سنتی اداره کنیم. کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی باید ابزارهای جدید الکترونیکی را بپذیرند تا بتوانند خدمات بهتر و اثربخش تری را ارائه دهند و خودشان را بیش از پیش روزآمد کنند. (ماهاپاترا، ۱۳۸۵)

تغییرات فناورانه در مدیریت کتابخانه ها نباید باعث فشار بر روی کتابداران گردد. بلکه این تغییرات باید از

^۱ عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه آزاد اسلامی

در کاهش تنیدگی های شغلی آنان نقش به سزایی دارد.
(خسروی، ۱۳۸۲)

بیان مسئله

امروزه از تنیدگی به عنوان بیماری جدید تمدن و مادر همه بیماری ها نام می برند، عوامل بی شماری می تواند زمینه ساز آن باشد. از جمله محیط کار که طبق تحقیقات انجام شده ۷۸٪ محیط کار، ۸٪ محیط خانواده، ۱۲٪ محیط اجتماعی را به عنوان عوامل ایجاد کننده تنیدگی ذکر کردند. شواهد نشان می دهد که نوع مشاغل کارکنان در ابتدای آنان به تنیدگی نقشی اساسی دارد. مشاغلی که تحت فشارهای زمانی قرار دارند، با حساسیت بیشتری روبرو هستند. برای مثال در رشته پزشکی مسئله مرگ و زندگی انسان ها در میان است و کوچک ترین لغزش باعث از میان رفتن جان انسانی می شود. (گلابی، ۱۳۸۰). کتابداران نیز با توجه به شغلی که دارند، افزون بر مسائل اداری، با کاربرانی که از سطوح مختلف جامعه هستند روبرو می باشند و از جانب دیگر، با حجم وسیع اطلاعات و تعداد زیادی قالب های الکترونیکی که ناشی از ظهور فناوریهای جدید است درگیر می باشند. ظهور منابع الکترونیکی و رشد فزاینده آنها، وظیفه کتابداران را برای تامین نیازهای اطلاعاتی کاربران افزایش داده است. به طوری که بسیاری از آنها معتقدند که این تغییرات علاوه بر نکات مثبت جنبه های منفی نیز دارد. آنها بایستی به عنوان مدیران دانش، عمل کنند و مهارتهای برنامه ریزی، انتخاب، تجزیه و تحلیل و هماهنگی کل مجموعه را انجام دهند، تا بتوانند با دسترس پذیر کردن اطلاعات و استفاده بهینه از قالبهای الکترونیکی گوناگون بهترین اطلاعات را به تمام کاربران در کمترین زمان ممکن ارائه دهند. بنابراین کتابداران به مثابه پل ارتباطی اطلاعات و مردم هستند و به همین دلیل اهمیت ویژه ای دارند. (حاجی شمسایی، ۱۳۸۶)

اهمیت پژوهش

فناوری یکی از دست آوردهای آدمی است که در ایجاد فرهنگ و تمدن بشری نقش مهمی داشته است. هیچ جنبه ای از زندگی انسانها را نمی بینیم که از فناوری تاثیر نپذیرفته باشد. کتابداران کتابخانه ها ی دانشگاهی نیز از

این قاعده مستثنی نیستند. این فناوری بر همه جنبه های کتابداری تاثیر نهاده و عامل مهمی در بوجود آمدن کتابداری حرفه ای شده است. در این مسیر که روز به روز در حال تحول و پیشرفت است و جهت آن به سوی افزایش توانایی های کتابداران در به دست آوردن دقیق اطلاعات می باشد، منابع الکترونیکی نقش مهمی در اطلاع رسانی توسط کتابداران ایفا می کند. (تنوپیر، ۲۰۰۸). بسیاری از تحقیقات انجام گرفته، موید ارتباط نزدیک تنیدگی با شغل بوده و محیط کار را به عنوان یکی از عوامل اصلی تنیدگی معرفی می نماید. بر این اساس نیاز روز افزون به بررسی و تحقیق علمی پیرامون تنیدگی شغلی ضروری به نظر می رسد. (اسدی، ۱۳۷۶). چنانچه شناسایی صحیح و دقیق انواع تنیدگی های شغلی کتابداران در کتابخانه ها به عمل آید بسیاری از آنها با اتخاذ تدابیر مناسب، هدایت و کنترل می گردد و باعث افزایش کارایی و بهره وری و اطلاع رسانی سریع و دقیق در کتابخانه ها خواهد شد. در این ارتباط شناسایی مسائل و مشکلات روانی و تنیدگی های شغلی کتابداران، اولین گام در راه تحقق آرمان های پژوهشگران و دانشمندان کشور است. تشخیص و شناسایی این مهم باید مبتنی بر تحقیقات علمی باشد. لذا پژوهش حاضر کوششی است در راستای بررسی نقش منابع الکترونیکی مرتبط با فناوری های جدید دنیا در ارتباط است، در عوامل ایجاد کننده تنیدگی شغلی کتابداران متخصص دانشگاهی و ایجاد زمینه مناسب برای تغییر و یا تعدیل انواع تنش ها و ارتقاء سطح اطلاع رسانی به وسیله کتابداران متخصص و حرفه ای.

پرسش های اساسی

۱. آیا ورود منابع الکترونیکی به کتابخانه های دانشگاه تهران موجب ایجاد تنیدگی های شغلی کتابداران شده است؟
۲. آیا ورود منابع الکترونیکی به کتابخانه های دانشگاه تهران موجب افزایش تنیدگی های شغلی کتابداران شده است؟
۳. آیا بین ورود منابع الکترونیکی و میزان تنیدگی های شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران رابطه معنی دار وجود دارد؟

پرسشنامه‌ای که بین کلیه کتابداران توزیع گردید، توانستیم ۱۱۰ پرسشنامه جمع‌آوری شود. جهت انجام روایی و پایایی پرسشنامه، ۳۰ نفر به عنوان نمونه به صورت پیش‌آزمون "Pilot study" مورد مطالعه قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل آماری با استفاده از نرم افزارهای Excel و Spss صورت گرفته است.

نحوه جمع‌آوری داده‌ها

روش جمع‌آوری داده‌ها در هر تحقیق بایستی به گونه‌ای باشد که اطلاعات مورد نیاز محقق را فراهم کند. در پژوهش حاضر همانند روش‌های معمول و رایج در بیشتر مطالعات میدانی، از پرسشنامه به عنوان ابزار جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۳۴ سؤال بوده که از این تعداد ۲۹ سؤال آن در آمارگیری مورد استفاده قرار گرفته است. و پرسشنامه‌ها بین ۲۶۲ نفر از کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه تهران توزیع گردید، که از این تعداد ۱۱۰ پرسشنامه جمع‌آوری شد.

به همین منظور جهت جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از پرسشنامه خود ساخته و منابع کتابخانه‌ای و راهنمایی‌های ارزنده اساتید راهنما و مشاور استفاده گردید. در طراحی پرسشنامه از طیف ثابت خاصی استفاده نشده است. بعضی از سئوال‌ها به صورت (بلی یا خیر) و بعضی از سئوال‌ها به صورت طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای (شامل گزینه‌های خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم) مطرح شده‌اند.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در بخش نخست برای تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها از آمارهای میانگین، فراوانی، فراوانی نسبی، انحراف استاندارد و ... به صورت جداول توزیع فراوانی ارائه خواهد شد.

در بخش دوم برای تجزیه و تحلیل استنباطی یافته‌ها و به منظور آزمون فرضیات تحقیق با توجه به تعداد مختلف آزمون‌های آماری و شرایط تحقیق، از آزمون دو جمله‌ای استفاده می‌شود. در این آزمون ابتدا

۴. با توجه به ورود منابع الکترونیکی به کتابخانه‌های دانشگاه تهران، چه میزان تنیدگی شغلی در کتابداران مشاهده می‌شود؟

۵. آیا بین ورود منابع الکترونیکی و میزان تنیدگی‌های شغلی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه تهران با توجه به سن و سابقه کار و میزان تحصیلات آنها رابطه معنی‌دار وجود دارد؟

۶. آیا ورود تجهیزات الکترونیکی به کتابخانه‌های دانشگاه تهران موجب کاهش تنیدگی‌های شغلی کتابداران شده است؟

۷. با توجه به ورود تجهیزات الکترونیکی به کتابخانه‌های دانشگاه تهران، چه میزان تنیدگی شغلی در کتابداران مشاهده می‌شود؟

فرضیه‌های تحقیق

۱. رابطه معنی‌داری بین ورود تجهیزات الکترونیکی به کتابخانه و میزان تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه تهران وجود دارد.

۲. رابطه معنی‌داری بین ارائه خدمات به صورت منابع الکترونیکی و میزان تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه تهران وجود دارد.

۳. رابطه معنی‌داری بین ارائه خدمات به صورت منابع شبکه‌ای و میزان تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه تهران وجود دارد.

۴. رابطه معنی‌داری بین ارائه خدمات به صورت پایگاه‌های اطلاعاتی ناپوسته و میزان تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه تهران وجود دارد.

۵. رابطه معنی‌داری بین تسهیل بازیابی اطلاعات از منابع الکترونیکی و میزان تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه تهران وجود دارد.

روش پژوهش

جامعه آماری

جامعه آماری عبارت است از کلیه کتابداران شاغل در دانشکده‌ها، موسسه‌ها و مراکز تحقیقاتی، کتابخانه مرکزی، کتابخانه کوی دانشگاه و پردیس‌های دانشگاه تهران که طبق آمار دریافتی ۲۶۲ نفر می‌باشند. از ۲۶۲

مولفه های آنها، به آزمون فرض های تحقیق پرداخته می شود.

در ابتدا اطلاعات توصیفی مربوط به نقش تجهیزات الکترونیکی در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران و سپس به آزمون فرضیه مربوطه پرداخته می شود. در جدول شماره ۲ میزان نقش هر یک از مولفه های تجهیزات الکترونیکی در کاهش هر یک از مولفه های تنیدگی شغلی ارائه شده است.

شاخص یا میانگین مشخص گردیده و سپس درصد پاسخ دهندگان مشاهده شده با درصد پاسخ دهندگان پیش بینی شده مقایسه می گردد.

با توجه به نوع سئوالات پرسشنامه از آزمون خی دو نیز استفاده می شود.

کلیه عملیات های آماری این تحقیق با بهره گیری از نرم افزارهای آماری SPSS و Excel انجام شده است.

نتایج پژوهش

در این بخش با استفاده از اطلاعات حاصل از پرسشنامه ضمن بیان توصیفی هر یک از متغیر ها و

جدول شماره ۲. میزان نقش هر یک از مولفه های تجهیزات الکترونیکی در کاهش مولفه های تنیدگی شغلی

| | |
|--|--------|
| نقش تجهیزات الکترونیکی در افزایش خلاقیت کتابداران | ۶۰/۳۶٪ |
| نقش تجهیزات الکترونیکی در ارتقاء وظایف و مسئولیت های کتابداران | ۵۴/۷۲٪ |
| نقش تجهیزات الکترونیکی در افزایش انگیزه کاری کتابداران | ۶۲/۵۶٪ |
| نقش تجهیزات الکترونیکی در افزایش توانایی های شغلی کتابداران | ۷۵/۴٪ |
| نقش تجهیزات الکترونیکی در افزایش آزادی عمل کتابداران در کارهای تخصصی | ۷۲/۹۲٪ |
| نقش تجهیزات الکترونیکی در افزایش صرفه جویی در وقت کتابداران | ۷۵/۶۲٪ |
| نقش تجهیزات الکترونیکی در کاهش حجم کاری کتابداران | ۶۰/۳۶٪ |
| نقش تجهیزات الکترونیکی در افزایش تعداد کارکنان حرفه ای | ۵۴/۷۲٪ |
| نقش تجهیزات الکترونیکی در بهبود فرایندهای کاری کتابداران | ۶۲/۵۶٪ |

کاهش حجم کاری ۶۰/۳۶٪، افزایش تعداد کارکنان ۵۴/۷۲٪، بهبود فرایندهای کاری ۶۲/۵۶٪، نقش دارد و به طور کلی می توان گفت، تجهیزات الکترونیکی در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران به میزان ۶۹/۱۴٪ نقش دارند.

در بررسی رابطه بین ارائه خدمات به صورت منابع الکترونیکی و تنیدگی های شغلی در کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران میزان به کارگیری یا عدم به کارگیری از مولفه های مربوط به ارائه خدمات به صورت منابع الکترونیکی در کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران از دیدگاه کتابداران، بررسی شده است.

همانگونه که در جدول فوق مشاهده میشود، افزایش خلاقیت به عنوان یکی از مولفه های تنیدگی شغلی است که افزایش آن نشان دهنده کاهش تنیدگی شغلی است و کاهش آن بالعکس موجب افزایش تنیدگی شغلی است. برای سایر مولفه ها نیز این موضوع صدق می کند. در نتیجه با توجه به معیار فوق، تجهیزات الکترونیکی در افزایش خلاقیت کتابداران (کاهش تنیدگی شغلی) به میزان ۷۰/۱۸ درصد نقش دارد و در سایر مولفه ها: ارتقاء وظایف و مسئولیت ها ۶۲/۵۶٪، افزایش انگیزه کاری ۷۵/۴٪، افزایش توانایی های شغلی ۷۵/۶۲٪، افزایش آزادی عمل ۷۲/۹۲٪، افزایش صرفه جویی در وقت ۷۵/۶۲٪،

جدول شماره ۳. میزان به کارگیری یا عدم به کارگیری از مولفه های مربوط به ارائه خدمات به صورت منابع الکترونیک در کتابخانه های دانشگاه تهران

| خبر | بلی | |
|-------|-------|--|
| ۲۴/۲ | ۷۵/۸ | ارائه خدمات به صورت لوح فشرده |
| ۳۹/۵ | ۶۰/۵ | ارائه نشریات الکترونیکی به صورت لوح فشرده |
| ۴۵ | ۵۵ | ارائه کتب الکترونیکی به صورت لوح فشرده |
| ۹۱ | ۹ | فهرست نویسی نشریات و کتب الکترونیکی |
| ۲۷/۶ | ۷۲/۴ | انجام اقدامات لازم جهت آرشیو و حفاظت از لوح های فشرده |
| ۴۶ | ۵۴ | استفاده از لوح های فشرده جهت بازیابی اطلاعات |
| ۲۸ | ۷۲ | استفاده از نرم افزار های جدید و روزآمد کتابداری جهت ارائه خدمات به صورت منابع الکترونیکی |
| ۴۳/۰۲ | ۵۶/۹۸ | میانگین کل |

عدم به کارگیری از مولفه های مربوط به ارائه خدمات به صورت منابع شبکه ای در کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران از دیدگاه کتابداران، نمایش داده شده است.

در بررسی رابطه بین ارائه خدمات به صورت منابع شبکه ای و تنیدگی شغلی در کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران در جدول شماره ۴. میزان به کارگیری یا

جدول شماره ۴. میزان به کارگیری یا عدم به کارگیری از مولفه های مربوط به ارائه خدمات به صورت منابع شبکه ای در کتابخانه های دانشگاه تهران

| خبر | بلی | |
|------|------|--|
| ۱۱/۸ | ۸۸/۲ | ارائه خدمات توسط منابع شبکه ای |
| ۷/۲ | ۹۲/۸ | دسترسی به شبکه جهانی اینترنت در کتابخانه |
| ۹۵/۵ | ۴/۵ | پرداخت هزینه برای دسترسی به شبکه جهانی اینترنت به مراجعین |
| ۳۵/۱ | ۶۴/۹ | ارائه اطلاعات برگزیده از شبکه جهانی اینترنت به صورت نسخه های چاپی به مراجعین |
| ۳۷/۴ | ۶۲/۶ | میانگین کل |

ارائه خدمات به صورت پایگاه های اطلاعاتی ناپیوسته در کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران از دیدگاه کتابداران، نمایش داده شده است.

در بررسی رابطه بین ارائه خدمات به صورت پایگاه های اطلاعاتی ناپیوسته و تنیدگی شغلی در کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران. در جدول شماره ۵. میزان به کارگیری یا عدم به کارگیری از مولفه های مربوط به

جدول شماره ۵. درصد به کارگیری یا عدم به کارگیری از مولفه های مربوط به ارائه خدمات به صورت پایگاه های اطلاعاتی ناپیوسته در کتابخانه های دانشگاه تهران

| خبر | بلی | |
|------|------|--|
| ۸۷/۴ | ۱۲/۶ | ارائه خدمات توسط پایگاه های اطلاعاتی تخصصی |
| ۶۱/۳ | ۳۸/۷ | پرداخت هزینه جهت استفاده از پایگاه های اطلاعاتی تخصصی |
| ۷۱/۱ | ۲۸/۹ | استفاده از پایگاه های اطلاعاتی نظیر Dialog و Silver platter جهت ارائه خدمات به مراجعین |
| ۷۳/۲ | ۲۶/۸ | میانگین کل |

از اطلاعات حاصله از پرسشنامه در جدول شماره ۶ به بیان توصیفی هر یک از متغیرها و مولفه های آنها می پردازیم.

در بررسی نقش بازیابی اطلاعات در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران با استفاده

جدول شماره ۶. میزان نقش هر یک از مولفه های بازیابی اطلاعات در کاهش مولفه های تنیدگی شغلی

| | | |
|-------|--|---|
| ۸۱/۴۶ | نقش آشنایی مراجعین به زبان انگلیسی در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران | ۱ |
| ۸۴/۵۴ | نقش آشنایی کتابداران به زبان انگلیسی در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران | ۲ |
| ۵۶/۷۴ | نقش تبدیل زبان طبیعی به زبان مهار شده در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران | ۳ |
| ۷۵/۶۴ | نقش انتخاب پایگاه اطلاعاتی مناسب در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران | ۴ |
| ۸۰/۳۶ | نقش تشخیص نیازهای اطلاعاتی مراجعین جهت بازیابی در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران | ۵ |
| ۷۵/۷۵ | میانگین کل | |

بحث و نتیجه گیری

۰/۰۵ است، در نتیجه فرض H_0 رد و فرض تحقیق پذیرفته می شود. به عبارتی دیگر بین منابع الکترونیکی و تنیدگی شغلی در کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران رابطه وجود دارد.

فرض سوم: بین ارائه خدمات به صورت منابع شبکه ای و تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران رابطه وجود ندارد. نتایج بررسی این فرض نشان داد که، میزان معنی داری (P-value) برابر ۰/۰۰۰ کمتر از مقدار خطا (۰/۰۵) است. در نتیجه فرض H_0 رد و فرض تحقیق پذیرفته می شود. به عبارتی دیگر بین ارائه خدمات به صورت منابع شبکه ای و تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران رابطه وجود دارد.

فرض چهارم: بین ارائه خدمات به صورت پایگاه های اطلاعاتی ناپیوسته و تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران رابطه وجود ندارد. نتایج بررسی این فرض نشان داد که میزان معنی داری (P-value) برابر ۰/۰۴ کمتر از مقدار خطا (۰/۰۵) است. در نتیجه فرض H_0 رد و فرض تحقیق پذیرفته می شود. به عبارتی دیگر بین ارائه خدمات به صورت پایگاه های اطلاعاتی ناپیوسته و تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران رابطه وجود دارد.

فرض پنجم: بازیابی اطلاعات در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران نقش ندارند.

طبق تحقیقات انجام شده فشارهای عصبی ناشی از شغل، علاوه بر ایجاد بیماری های روانی و جسمی متفاوت، بر روی عملکرد کاری افراد تاثیر گذاشته و مانند آفتی نیروی انسانی را به تحلیل می برد. هدف از تحقیق حاضر بررسی نقش منابع الکترونیکی کتابخانه در تنیدگی های شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران می باشد در این قسمت با توجه به نتایج حاصل از آزمون فرض های اختصاصی به بحث و بررسی آنها می پردازیم.

فرض اول: تجهیزات الکترونیکی در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران نقش ندارد. نتایج بررسی این فرض نشان داد که در اینجا چون میزان سطح معنی داری (۰/۰۰۰) کمتر از ۰/۰۵ است پس نتیجه گیری می کنیم که میانگین داده های مربوط به تجهیزات الکترونیک برابر با متوسط (۳) نبوده و بلکه به اندازه ۰/۴۵۷ بیشتر از متوسط است. و در اینجا می توان پذیرفت که تجهیزات الکترونیکی در کاهش تنیدگی شغلی در کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران نقش دارند و میزان این نقش در محدوده «زیاد» قرار دارد.

فرض دوم: بین ارائه خدمات به صورت منابع الکترونیکی و تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران رابطه وجود ندارد. نتایج بررسی این فرض نشان داد، از آنجا که سطح معنی داری (۰/۰۰۰) و کمتر از

۲. جهت تعدیل تنش های شغلی کتابداران کتابخانه های تخصصی، به منظور ارائه خدمات به صورت کتاب و نشریات الکترونیکی اقدام شود.
۳. کتابخانه های تخصصی، بعد از فراهم آوری کتاب و نشریات الکترونیکی، به منظور جستجوی سریع اطلاعات، جهت فهرست نویسی آنها اقدام نمایند.
۴. کتابخانه های تخصصی به منظور ارائه خدمات، جهت ایجاد منابع شبکه ای اقدام نمایند.
۵. همه کتابخانه های تخصصی جهت دسترسی به اینترنت پرسرعت تلاش نمایند.
۶. کتابخانه های تخصصی جهت ارائه خدمات برگزیده از شبکه جهانی اینترنت به صورت نسخه های چاپی تدبیری را بیاندیشند.
۷. کتابخانه های تخصصی به منظور ارائه خدمات بهتر، جهت عضویت در پایگاه های اطلاعاتی تخصصی اقدام نمایند.
۸. به منظور کاهش تنیدگی شغلی کتابداران، پیشنهاد می شود، کتابخانه های تخصصی با همکاری سازمان مربوطه جهت برگزاری کلاس های آموزش زبان انگلیسی اقدام نمایند.

منابع

- اسدی، ح. (۱۳۷۶)، تحلیل عوامل تنیدگی شغلی و ارتباط آن با اضطراب بین مدیران سازمان های تربیت بدنی و برنامه و بودجه، پایان نامه دکتری، دانشگاه تهران، دانشکده تربیت بدنی.
- باغخانی، ف. (۱۳۸۰)، بررسی نگرش کارکنان وزارت فرهنگ و آموزش عالی نسبت به فشارهای عصبی - روانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده مدیریت.
- تنوپیر، ک، انیس، ل. (۲۰۰۸)، تاثیر مراجع دیجیتال بر کتابداران و کاربران کتابخانه، ترجمه منیژه نعمتی و ناهید بنی اقبال. نشر کتابدار. www.ketabdar.org
- خسروی، م. (۱۳۸۲)، بررسی عوامل استرس زای شغلی کتابداران شاغل در کتابخانه های دانشگاهی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری شهر

داده های حاصل از آزمون دوجمله ای نشان داد که احتمال مشاهده شده (۹۱/۸۲) بیشتر از احتمال آزمون است و میزان خطای مشاهده شده (۰/۰۵) می باشد. در نتیجه می توان گفت: بازیابی اطلاعات در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران کتابخانه های دانشگاه تهران نقش دارند.

نتیجه گیری نهایی

با توجه به نتایج فرضیه های تحقیق می توانیم در جواب پرسشهای اساسی تحقیق که ورود منابع الکترونیکی به کتابخانه های دانشگاه تهران موجب کاهش تنیدگی می شود یا افزایش آن، نتیجه گرفت که ورود این گونه منابع به کتابخانه باعث کاهش تنیدگی شغلی کتابداران خواهد شد. بنابراین بین ورود منابع الکترونیکی و میزان تنیدگی های شغلی کتابداران رابطه معنی داری وجود دارد. با توجه به نتایج فرضیات تحقیق از آنجا ئیکه میزان خطای مشاهده شده در هر فرض کمتر از (۰/۰۵) می باشد، بنابراین در پاسخ به پرسش اساسی تحقیق که با توجه به ورود منابع الکترونیکی به کتابخانه، چه میزان تنیدگی در کتابداران مشاهده می شود می توان گفت که میزان تنیدگی شغلی مشاهده شده در حد بسیار پایین قرار دارد. با توجه به بررسی مولفه های مربوط به تجهیزات الکترونیکی نتیجه می گیریم که تجهیزات الکترونیکی باعث کاهش تنیدگی شغلی کتابداران می شود. و بین ارائه خدمات به صورت منابع الکترونیکی و تنیدگی شغلی کتابداران رابطه وجود دارد. بین ارائه خدمات به صورت منابع شبکه ای و تنیدگی شغلی کتابداران رابطه وجود دارد. بین ارائه خدمات به صورت پایگاه های اطلاعاتی ناپیوسته و تنیدگی شغلی کتابداران رابطه وجود دارد. و بازیابی اطلاعات در کاهش تنیدگی شغلی کتابداران نقش دارد.

پیشنهادات

- بر اساس یافته های پژوهش و نتایج حاصل از آن پیشنهاد زیر ارائه می شود:
۱. کتابخانه های تخصصی به منظور کاهش تنیدگی های شغلی کتابداران، با توجه به پیشرفت تکنولوژی، جهت تقویت تجهیزات الکترونیکی اقدامات لازم را انجام دهند.

Arnold, S. E., Arnold, E. S., (1997), "**Vectors of Change: Electronic Information from 1977-2007**" Online Vol. 24 , No. 4, PP. 19-33.
<http://www.onlineine.com>

Mcquigg, E., (2002), "**Stressors the Work Place**", Public Health Nurse. Vol. 9, No. 1, PP. 65-71.

تهران از دیدگاه آنان، طرح تحقیقاتی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۱۳۸۲.

گلابی، الف. (۱۳۸۰)، تحلیل عوامل تنیدگی شغلی دبیران تربیت بدنی مدارس متوسطه شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده تربیت بدنی.

ماهاپاترا، پ. (۱۳۸۵)، مدیریت منابع انسانی در کتابخانه ها، ترجمه ثریا ضیایی و مجتبی کفاشیان، مشهد انتشارات مرندیز.



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

راهنما و فرم اشتراک فصلنامه دانش شناسی

گروه کتابداری و اطلاع رسانی واحد تهران شمال

برای اشتراک سالانه فصلنامه دانش شناسی، لطفاً برگ درخواست ذیل را تکمیل و به همراه فیش بانکی بابت هر شماره ۳۴/۰۰۰ ریال، پرداختی شماره حساب جاری ۰۱۰۳۵۸۹۳۰۸۰۰۴ بانک ملی شعبه تجریش به نام دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال به نشانی: تهران - خیابان پاسداران - میدان هروی - مکران جنوبی - پلاک ۱۶ - دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال معاونت پژوهشی صندوق پستی ۱۹۵۸۵/۹۳۶ ارسال فرمائید.

« برگ درخواست اشتراک فصلنامه دانش شناسی »

نام خانوادگی شماره اشتراک

شغل میزان تحصیلات رشته تحصیلی

نشانی : شهرستان شهر خیابان کوچه

شماره کد پستی شماره تلفن

مایل به اشتراک فصلنامه از شماره تا شماره

(یکسال) می باشم و مبلغ ریال بابت سری از فصلنامه فوق طبق فیش پیوست به حساب شماره بانک واریز نموده ام .



پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی